

DECIZIE

14 octombrie 2009

mun. Chișinău

Colegiul Civil și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Novac
Svetlana Filincova, Galina Stratulat

examinînd în ședință publică recursul declarat de către Asociația Drepturi de Autor și Conexe, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Drepturi de Autor și Conexe împotriva Societății cu răspundere limitată „Interservicii” cu privire la încasarea remunerației de autor și la cererea reconvențională a Societății cu răspundere limitată „Interservicii” împotriva Asociației Drepturi de Autor și Conexe cu privire la anularea licenței, împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2008, prin care a fost respinsă acțiunea inițială și admisă cererea reconvențională

c o n s t a t ă

Asociația Drepturi de Autor și Conexe a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Interservicii” cu privire la încasarea remunerației de autor.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, SRL „Interservicii, în calitate de utilizator de creații protejate prin retransmisie prin cablu, a obținut din partea AsDAC licența neexclusivă de tip RTV nr. 018-Re din 12 august 2005.

Conform prevederilor acesteia, pîrîtul s-a obligat să achite o dată în trimestru pînă la data de 15 a lunii care urmează după trimestrul raportat, remunerația de autor în cuantum de 8500 lei pentru perioada martie 2004 - iulie 2005, remunerația de autor în cuantum de 5,6 % din suma încasată de la abonați începînd cu 01 august 2005, să prezinte darea de seamă privind creațiile valorificate.

Deoarece SRL „Interservicii” nu și-a onorat obligațiile, acesta a acumulat datorii sub formă de remunerație de autor pentru perioada martie 2004 - iulie 2005 în mărime de 8500 lei, remunerație de autor în cuantum de 5,6 % din suma încasată de la abonați pentru perioada august 2005 – decembrie 2005 în mărime de 75748,57 lei, pentru perioada anului 2006 remunerație în mărime de 66409,56 lei, pentru perioada anului 2007 remunerație în mărime de 66501,74 lei și pentru perioada ianuarie – februarie 2008 remunerație în mărime de 11083,63 lei.

La data de 04 septembrie 2007 reclamantul a înaintat SRL „Interservicii” pretenția nr. 1-07/2293, prin care a solicitat executarea obligațiilor în baza licenței. La 10 octombrie 2007 Asociația Drepturi de Autor și Conexe a expediat repetat

notificarea nr. 1-07/2241 prin care a cerut achitarea sumelor pretinse, însă prin răspunsul din 20 septembrie 2007 pîrîtul a refuzat în admiterea cerințelor.

Cere reclamantul încasarea de la pîrît a sumelor restante și obligarea SRL „Interservicii” de a prezenta Asociației Drepturi de Autor și Conexe rapoartele financiare pentru perioada martie 2004 -29 februarie 2008 și dările de seamă privind creațiile valorificate pentru perioada martie 2004 – 29 februarie 2008.

SRL „Interservicii” a depus cerere reconvențională împotriva Asociației Drepturi de Autor și Conexe, intervenient SRL „Centru TV Grup” cu privire la anularea licenței.

În motivarea cererii a indicat că, a făcut cunoștință cu licența nr. 018-RE din 12 august 2005 în luna septembrie 2007. Reclamantul consideră licența dată ilegală, încheiată prin dol și determinat prin comportamentul dolosiv și viclean al reprezentanților Asociației, or societatea în baza deciziei de autorizare eliberate de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului activează în domeniul retranslării canalelor televizate prin cablu din anul 2001.

În baza contractului nr. 12 din 01 mai 2002, rețelele reclamantului au fost transmise în arendă SRL „Centru TV Grup”, ultimul activînd în baza propriilor decizii de autorizare eliberate de CCA. La 13 martie 2006 însă, contractul a fost reziliat prin acord comun.

Or, pentru perioada dată de timp activitatea de retranslare a canalelor televizate era efectuată de intervenient, societatea deținînd licența eliberată de o altă asociație similară AsDAC. Astfel, în temeiul art. 35 al Legii nr. 293 din 1994, se eliberează societatea de obligațiunea încheierii acordurilor cu o altă organizație în caz de pluralitate a acestora, din care considerente este neîntemeiată pretenția cu privire la încasarea remunerației pentru perioada martie 2004 – aprilie 2006.

Susține că, pe perioada activității a încheiat contracte cu deținătorii dreptului patrimonial de autor și conexe, iar Asociația este lipsită de dreptul de a solicita încheierea unor relații contractuale cu operatorii de retranslare a posturilor televizate.

Pîrîtul pînă la moment nu a confirmat cu ce fel de împuterniciri a fost abilitată de către deținătorii drepturilor de autor și conexe și care este cota-parte a remunerației Asociației transmise autorilor, din care considerente cere reclamantul anularea licenței de tip RTV nr. 018-RE privind condițiile de valorificare în emisiuni televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe din 12 august 2005.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2008, a fost respinsă acțiunea Asociației Drepturi de Autor și Conexe și admisă cererea reconvențională, fiind dispusă anularea licenței de tip RTV nr. 018-Re din 12 august 2005.

Asociația Drepturi de Autor și Conexe a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea recursului, casarea hotărîrii judecătorești și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță sau emiterea unei noi hotărîri.

Recurentul în motivarea recursului a indicat că, la examinarea pricinii de către prima instanță nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond și concluziile, expuse în hotărîre, sînt în contradicție cu circumstanțele pricinii, au fost aplicate și interpretate eronat

normele de drept material. Or, în cazul desfășurării unei activități de retransmisie a unui post TV (emisiune), obținerea acordului organizației de difuziune (prin semnarea contractului corespunzător cu acesta) nu este suficientă, deoarece legea impune semnarea unui acord cu autorul, precum și plata remunerației către ceilalți titulari de drepturi conexe precum sunt interpretul și producătorul de fonograme.

Reprezentantul recurentului AsDAC și reprezentantul SRL „Interservicii”, în ședința instanței de recurs nu s-au prezentat, deși au fost citați legal.

În conformitate cu art. 414 al. (1) CPC, neprezentarea în ședința de judecată a participantului la proces sau a reprezentantului, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 417 al. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină hotărârea primei instanțe.

În ședința de judecată s-a constatat că, în temeiul licenței generale (acord) nr. 018-Re din 12 august 2005, SRL „Interservicii” s-a obligat să achite remunerație Asociației Drepturi de Autor și Conexe pentru drepturile de autor și drepturile conexe în legătură cu posturile de televiziune difuzate prin rețelele societății.

S-a mai stabilit că, SRL „Interservicii” la 01 mai 2002 a încheiat cu SRL „Centru TV Grup” contractul nr. 12 A de arendă a rețelelor.

SRL „Centru TV Grup” activa în baza licenței Seria A MMII nr. 003224 din 12 martie 2002 eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova, iar în anexa la licență nr. 3 a fost indicată lista posturilor retransmise de către societate.

La 04 ianuarie 2003 SRL „Centru TV Grup” a primit de la Asociația Titularilor de Drepturi de Autor și Conexe licența generală seria CP-TVR nr. 0004, în temeiul căreia achita remunerația pentru drepturile de autor și conexe.

Prima instanță întemeiat a respins capătul de cerere a AsDAC-ului privind încasarea remunerației de autor pentru perioada martie 2004-iulie 2005 în sumă de 8500 lei, în cazul în care licența de tip RTV nr. 018-RE a fost emisă abia la 12 august 2005, deci ulterior perioadei pretinse spre încasare.

Deoarece contractul de arendă nr. 12 A din 01 mai 2002 a fost reziliat la 13 martie 2006, rezultă ilegalitatea pretenției AsDAC privind încasarea remunerației pentru perioada martie 2004 – 13 martie 2006, or încasarea remunerației pentru drepturile de autor și drepturile conexe în legătură cu posturile de televiziune difuzate prin rețelele SRL „Interservicii”, una fiind achitată de SRL „Centru TV Grup” în baza licenței Seria A MMII nr. 003224 din 12 martie 2002 eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova, iar alta fiind achitată în baza licenței de tip RTV nr. 018-Re din 12 august 2005 eliberată de Asociația Drepturi de Autor și Conexe, ar duce la încasarea unei remunerații duble.

Reieșind din prevederile art. 18 al. (3) din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260 din 27 iulie 2006, în desfășurarea obligațiilor sale, persoanele sunt obligate să încheie contracte nemijlocit cu deținătorii dreptului patrimonial de autor și conexe.

După cum rezultă din materialele cauzei, SRL "Interservicii" a încheiat direct contracte cu posturile de televiziune pe toată perioada și a achitat regulat plățile pentru difuzarea acestora (f.d. 30-45).

Conform art. 10 al. (1) și art. 24 al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293 din 23 noiembrie 1994, autorului sau altui titular al dreptului de autor îi aparține dreptul exclusiv la valorificarea operei în orice formă și prin orice procedeu. Drepturile patrimoniale prevăzute la articolul 10 pot fi transmise de către autori sau alți titulari ai dreptului de autor prin contracte de autor. Transmiterea drepturilor patrimoniale se poate efectua în baza contractului de autor privind transmiterea drepturilor de autor exclusive (licență exclusivă) sau în baza contractului de autor privind transmiterea drepturilor de autor neexclusive (licență neexclusivă). Licența exclusivă prevede transmiterea drepturilor de valorificare a operei într-un anumit mod și în limitele stabilite de contract numai persoanei, căreia i se transmit aceste drepturi, și investește această persoană cu dreptul de a permite sau a interzice altor persoane valorificarea în mod analog a operei. Licența neexclusivă permite beneficiarului să valorifice opera în aceeași măsură cu o altă persoană, căreia i s-a acordat dreptul de valorificare a aceleiași opere, în același mod, fără dreptul de a permite sau a interzice altor persoane valorificarea sub orice formă și în orice mod a acestei opere. Drepturile transmise prin contractul de autor se consideră neexclusive, dacă contractul nu prevede altfel.

La examinarea acțiunilor de aplicare a prevederilor legislației despre dreptul de autor și conexe, instanța urmează să țină cont de faptul că obiectele dreptului de autor și ale drepturilor conexe pot fi valorificate în scopuri comerciale atât direct contra plată (vânzare, închiriere, interpretare publică la concerte, spectacole, reprezentări, confecționarea de copii la comandă etc.), cât și indirect, în calitate de activități auxiliare care facilitează și stimulează activitatea comercială de bază (crearea unei ambianțe agreabile în locurile de comercializare, distracții, agrement, cafenele, baruri, restaurante etc.) prin interpretarea publică pe viu sau a fonogramelor (videogramelor) recepționarea în public a emisiunilor radiofonice și televizate, constituind un factor important de atragere a clientelei. Remunerație de autor trebuie să plătească atât beneficiarii care utilizează sistematic opere protejate, cât și organizatorii unor măsuri unice.

Valorificarea fără contract cu producătorul și interpretul fonogramelor (videogramelor) publicate în scopuri comerciale prin interpretare publică, comunicare radioelectrică (prin sateliți) sau prin cablu, fiind permisă de Lege contra unei remunerații echitabile (art.31) prezumă că beneficiarul face acest lucru în temeiul unei licențe eliberate de organizația de administrare a drepturilor patrimoniale pe principii colective. Această licență prevede că beneficiarul anticipat, pînă a începe valorificarea fonogramei (videogramei) în modurile indicate mai sus, este obligat să identifice creațiile după denumiri, autori, titulari de drepturi conexe să ducă evidența strictă a folosirii lor, a câștigurilor și să achite prin intermediul organizației care a eliberat licența remunerația de autor.

Organizația de teleradiodifuziune, instituția sau întreprinderea care folosește fonograme (videograme) publicate în scopuri comerciale cu încălcarea acestor condiții aduc prejudicii personale și patrimoniale titularilor de drepturi și sînt pasibile de a fi trase la răspundere pentru aceste încălcări.

Or, Asociația Drepturi de Autor și Conexe nu a prezentat probe ce ar confirma încheierea contractelor cu proprietarii posturilor de televiziune difuzate prin intermediul rețelelor SRL „Interservicii”.

Totodată, din conținutul licenței de tip RTV nr. 018-Re din 12 august 2005, contestate prin cererea reconvențională, nu rezultă expres pentru care posturi de televiziune intimatul este obligat să achite remunerație Asociației pentru drepturile de autor și conexe.

La fel recurentul nu a prezentat contracte din care ar reieși că poate pretinde la careva remunerații în interesul său sau al autorilor/titularilor pieselor sau posturilor de televiziune difuzate prin intermediul rețelelor SRL „Interservicii”.

Nu s-au administrat nici probe ce ar confirma deținerea licenței exclusive din partea autorilor/titularilor pieselor și posturilor de televiziune pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Astfel, Asociația Drepturi de Autor și Conexe este prezumată a fi deținătoare a unei licențe neexclusive, care în condițiile normei indicate, este fără dreptul de a permite sau a interzice altor persoane valorificarea sub orice formă și în orice mod a acestei opere.

În circumstanțele date, recurentul nu a prezentat dovezi ce ar confirma relațiile sale cu autorii/titularii pieselor și posturilor de televiziune, precum și nu a probat drepturile sale față de terți în vederea protejării drepturilor autorilor/titularilor pieselor, iar contractele prezentate de Asociație nu confirmă că operele acestor autori au fost difuzate în cadrul programelor difuzate prin rețelele SRL „Interservicii” în cadrul perioadei contestate.

Conform prevederilor art. 25 alin. (7) al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293 din 23 noiembrie 1994, în contractul de autor remunerația de autor se stabilește în cote procentuale din venitul obținut de pe urma valorificării în modul corespunzător a operei sau sub forma unei sume fixe, sau conform tarifelor de remunerare, sau în alt mod. Guvernul, la propunerea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, de comun acord cu uniunile de creație, stabilește tarifele minime ale remunerației de autor și modul de aplicare a lor. În aceste cazuri contractele de autor nu pot stipula remunerația într-un quantum mai mic decât cel prevăzut de aceste tarife.

Contrar p. 13 din Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului despre tarifele minime ale remunerației de autor nr. 641 din 12 iulie 2001, recurentul nu a prezentat contracte cu autorii/titularii pieselor și nu a confirmat dreptul la despăgubiri din partea SRL „Interservicii”. Asociația nu a prezentat nici calculele care au dus la stabilirea quantumului remunerațiilor solicitate.

Sunt neîntemeiate și cerințele AsDAC privind obligarea SRL „Interservicii” de a prezenta rapoartele financiare pentru perioada martie 2004 -29 februarie 2008 și dările de seamă privind creațiile valorificate pentru perioada martie 2004 – 29 februarie 2008, în urma celor menționate mai sus.

Prima instanță la adoptarea hotărârii întemeiat a stabilit și nulitatea licenței generale (acord) nr. 018-Re din 12 august 2005.

Astfel, după cum s-a stabilit în cadrul ședințelor judiciare, acordul din 12 august 2005 a fost încheiat la insistența reprezentanților AsDAC, care au încredințat intimatul că deține toate împuternicirile pentru valorificarea drepturilor de care urma să beneficieze societatea. Or, comportamentul dolosiv al

reprezentanților Asociației, au determinat SRL „Interservicii” de a semna acordul contestat. Recurentul pe parcursul examinării cauzei nu a confirmat deținerea cărorva împluterniciri din partea titularilor drepturilor de autor și a drepturilor conexe în coraport cu Asociația Drepturi de Autor și Conexe, și în special în domeniul audiovizualului care puteau fi folosite de către intimat în activitatea sa.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că hotărîrea primei instanțe este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 417 al. (1) lit. a), art. 419 CPC, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Asociația Drepturi de Autor și Conexe.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2008 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Drepturi de Autor și Conexe împotriva Societății cu răspundere limitată „Interservicii” cu privire la încasarea remunerației de autor și la cererea reconvențională a Societății cu răspundere limitată „Interservicii” împotriva Asociației Drepturi de Autor și Conexe cu privire la anularea licenței.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței
Judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat